

KERNGROEP BOEKENOVERLEG

Vergadering 5/10/2021

Locatie: digitale vergadering via Teams

Aanwezig: Jos Geysels (voorzitter), Willem Bongers-Dek (OLO), Sylvie Dhaene (Iedereen Leest), Sietske Van den Wyngaert en Stijn Baeckens (Boekhandels Vlaanderen), Matthijs De Ridder (VAV), Dirk Terry (CANON Cultuurcel), Katja Grammens (VVBAD), Paul Hermans (Literatuur Vlaanderen), Lore Piers (verslag)
Verontschuldigd: Nele Hendrickx (Letterenhuis) kan pas aansluiten rond 11u.

AGENDA

- 1 ONTWERPVERSLAG VERGADERING 10 SEPTEMBER EN OPVOLGING – ZIE BIJLAGE 1**
- 2 BOEKENBEURS EN AANWEZIGHEID GAU – ZIE BIJLAGE 2A-B**
- 3 TRAJECT DOELGERICHT DIGITAAL TRANSFORMEREN – ZIE BIJLAGE 3**
- 4 OPVOLGING RELANCEPLAN**
- 5 EVALUATIE GERELEMENTEERDE BOEKENPRIJS – ZIE BIJLAGE 5**
- 6 AGENDA FORUMVERGADERING 30 NOVEMBER 2021**
- 7 VARIA**

1 ONTWERPVERSLAG VERGADERING 10 SEPTEMBER EN OPVOLGING

- Vertegenwoordiging SARC

Jana Kerremans zal ons vanaf 1 december vertegenwoordigen in de SARC. We geven haar naam nog door aan [Annick Schramme](#) (voorzitter SARC).

- Charter voor inclusie en lerend netwerk

Er is een concrete planning en timing opgesteld om van intentie naar impact te gaan. Het BoekenOverleg en Literatuur Vlaanderen zullen daarvoor samenwerken met communicatiebureau Allyens (inclusieve marketing) en marketing- en communicatiebureau Reputations (marktonderzoek en workshopbegeleiding). In oktober vindt de eerste ontmoeting met de drie partijen plaats.

- Boekenbeurs en andere initiatieven

Zie 2. Boekenbeurs en aanwezigheid GAU

- Opvolging relanceplan

Zie 4. Opvolging relanceplan

- Evaluatie gereguleerde boekenprijs

Zie 5. Evaluatie gereguleerde boekenprijs

- Systeem auteursrechtenvergoedingen onder druk en het cultureel samenwerkingsakkoord Franstalige en Nederlandstalige gemeenschap

Vorige week zijn de brieven naar minister Van Peteghem en minister De Sutter verstuurd, respectievelijk over het verlaagde btw-tarief en de regeling rond auteursrechten en het verlaagde bpost-tarief voor boekenpakketten. Deze onderwerpen zijn ook aangekaart op het interministerieel overleg Cultuur. De voorstellen zijn op dit moment nog niet positief onthaald aan federale kant, omdat er nog geen cijferwerk is gemaakt om de voorstellen te ondersteunen. Er moet dus eerst onderzoek gedaan worden naar de mogelijke (financiële) impact. Er wordt een werkgroep opgericht die wij vanuit het BoekenOverleg kunnen ondersteunen.

Waar wel al consensus over is, is het mogelijk maken van vertalingen tussen Wallonië en Vlaanderen.

2 BOEKENBEURS EN AANWEZIGHEID GAU

Op 30 maart 2021 publiceerde het BoekenOverleg een eerste advies, '[Naar een nieuwe boekenbeurs](#)'. In dat advies worden een aantal elementen benadrukt die volgens het BoekenOverleg cruciaal zijn om de toekomst van een jaarlijks moment van massale aandacht voor het boek te waarborgen. Zo kan dé boekenbeurs niet succesvol georganiseerd worden zonder gedragen te zijn door het volledige boekenvak, zonder te vernieuwen en te verbreden of zonder rekening te houden met het beleid zoals dat uiteengezet is in het Memorandum van het BoekenOverleg. Kort daarna konden we uit verschillende hoeken opvangen dat er gewerkt werd aan een nieuwe boekenbeurs. Elk initiatief werd uitgenodigd voor een gesprek met de kerngroep van het BoekenOverleg.

Na het laatste gesprek nodigde het BoekenOverleg de verschillende initiatieven uit om samen na te denken over een gemeenschappelijke sokkel voor 2022, zodat het volledige boekenvak in een bepaalde periode geconcentreerde aandacht kan krijgen. Omdat niet alle spelers op die vraag zijn ingegaan, wordt er in december (na afloop van de eerste edities van de verschillende initiatieven) een nieuwe poging ondernomen. Er zijn hiervoor intussen verkennende gesprekken gepland. Het BoekenOverleg is positief over de wil om opnieuw samen aan de slag te gaan in het boekenvak. Na de coronacrisis zijn verschillende spelers in actie geschoten om evenementen te organiseren die aandacht vragen voor het boek. Door de versnelde beweging die gemaakt moest worden, was het te moeilijk om al in 2021 onder een gemeenschappelijke sokkel opnieuw dé boekenbeurs te organiseren. Het BoekenOverleg is wel hoopvol dat er voor 2022 gesprekken kunnen plaatsvinden die de verschillende spelers in het boekenvak samen kunnen brengen.

3 TRAJECT DOELGERICHT DIGITAAL TRANSFORMEREN

Als onderdeel van het relanceplan Vlaamse Veerkracht wil het project 'Doelgericht Digitaal Transformeren' de brede waaier van het culturele aanbod verbinden met geïnteresseerde cultuurparticipanten om zo de cultuurparticipatie te verhogen en een impuls te geven aan een datagedreven beleid. Dit zal gerealiseerd worden door de creatie van een open en veilig data-uitwisselingsplatform waarin gegevens via gestandaardiseerde afspraken uit verschillende databanken en applicaties samenkomen.

Dat moet leiden tot:

- nieuwe inzichten op vlak van cultuuraanbod en consumptie om vraag en aanbod nog beter te laten aansluiten;
- efficiëntiewinsten aan aanbiederskant (planlastvermindering) bij het voldoen aan de rapporteringsverplichtingen;
- en nieuwe, innovatieve producten.

Verschillende organisaties zullen in dit uitwisselingsnetwerk verenigd worden: o.a. organisaties die het culturele aanbod kenbaar maken, actoren die zich met publieksonderzoek en participatie bezighouden, beleidsmonitoring én de individuele cultuurparticipant.

Voor het BoekenOverleg is dit vooral interessant omdat het veel mogelijkheden opent qua onderzoek. Lore zal vanuit haar positie binnen Literatuur Vlaanderen sowieso deelnemen aan de workshops die georganiseerd worden. Ze zal hierover wanneer dat relevant is een update geven aan het BoekenOverleg.

4 OPVOLGING RELANCEPLAN

4.1 LEESOFFENSIEF

Er is nog geen update over het Leesoffensief: het rapport is af, de prioriteiten zijn duidelijk*, maar er is nog geen nieuws over eventuele budgetten. Er is een ambtelijke werkgroep opgestart om te bekijken wat er vrijgemaakt kan worden. We hopen snel meer te weten.

*De prioriteiten zijn boekstart in het kleuteronderwijs, een uitbreiding/versterking van de auteurslezingenwerking en meer middelen voor de bibliotheken.

4.2 GENERIEKE BOEKENCAMPAGNE

Het dossier rond de generieke boekencampagne wordt in de week van 4 oktober aan het BoekenOverleg bezorgd. Alle feedback daarop is welkom. De campagne gaat in vanaf 2022, wat ook zo gecommuniceerd is aan het departement.

4.3 INNOVATIEMECHANISME

Op het vorige OLO is er kritisch gereageerd op het innovatiemechanisme, waarmee individuele artiesten en organisaties een forfaitaire subsidie kunnen ontvangen die hen als professional in staat moet stellen om hun businessmodel te innoveren. Het is een eerder vage steunmaatregel die weinig toegepast lijkt op de realiteit van literaire spelers. Het is ook niet duidelijk of het geld in sommige gevallen terug gegeven zou moeten worden, wat de drempel voor aanvragen hoger maakt. Waar sommige ook eenvoudig door het aanvraagproces lopen, stoten vele anderen op soms technische en/of juridische vereisten (zoals vertalers, die verkeerdelijk niet mee opgenomen werden). De feedback die in de zomer door Paul en Matthijs gegeven is, is duidelijk niet meegenomen in het uiteindelijke verhaal.

Dit mechanisme toont opnieuw een groter probleem aan: het gebrek aan een sociaal vangnet voor literaire professionals.

5 EVALUATIE GERELEMENTEERDE BOEKENPRIJS

Het BoekenOverleg zal Carlo bedanken voor de twee uitgebreide nota's als reactie op het evaluatierapport van de gereglementeerde boekenprijs. In die nota's wijst hij belangrijke gebreken en problemen aan, maar toont hij op basis van de beschikbare analyses wel het positieve effect van de gereglementeerde boekenprijs.

In de evaluatie zijn de bibliotheken niet meegenomen. Zij zaten niet in de oorspronkelijke nulmeting, waardoor er in de evaluatie opnieuw geen rekening is genomen met het effect van de gereglementeerde boekenprijs op de bibliotheken. Nochtans is het heel waarschijnlijk dat het aankoop- en collectiebeleid van bibliotheken (en scholen) een grote invloed hiervan hebben gevoeld. Die cijfers zijn ook moeilijk te verzamelen. We kunnen ze wel achteraf misschien nog toevoegen aan het rapport.

Het BoekenOverleg is in het algemeen wél voor het verderzetten van de gereglementeerde boekenprijs.

6 AGENDA FORUMVERGADERING 30 NOVEMBER 2021

Het Forumoverleg zal doorgaan in Mechelen (locatie Baeckens Books in stationshal Nekkerspoel) op dinsdag 30 november. Lore bezorgt de nodige specificaties aan Stijn (het aantal mensen, tafels, stoelen, geluid/groot scherm, broodjeslunch).

Om 10u spreken we af met de kerngroep om het over enkele actuele punten te hebben. Vanaf 10u30 start het Forumoverleg met iedereen. We proberen rond 12u30 af te ronden met een broodjeslunch.

De agenda ziet er voorlopig als volgt uit:

1. Stand van zaken met betrekking tot de Boekenbeurs. We bezorgen een sec overzicht van de gesprekken van afgelopen maanden en onze adviezen.
2. Een update over de Boonprijzen over de longlist en de prijsuitreiking in Oostende.
3. Toelichting bij het Leesoffensief en een stand van zaken.
4. Het overlopen en aftoetsen van de onderzoeksagenda (met o.a. het vervolgonderzoek van 'Ongelijk maar eerlijk', een toelichting bij het onderzoek gerelateerd aan het charter inclusie...)
5. Ervaringen met publieksopkomst bij literaire evenementen (komt dat terug op het niveau van voor corona)?
6. Samenwerking met de VRT
7. Het opmaken van een agenda voor de Staat van het Boek (vrijdag 10 juni 2022 als voorlopige datum) en het opzetten van een werkgroep die het programma voorbereid en onderzoek doet
 - De positie van bol.com, die gelinkt kan worden aan een aantal politieke verantwoordelijkheden (dure posttarieven voor boekenpakketten, btw op boeken...) en een benchmarkoefening met andere Europese landen in hoe ze omgaan met de greep van het internet op de binnenlandse boekenmarkt
 - Het te lage percentage cultuurbudget dat naar literatuur gaat (en bijkomend het te lage percentage van de volledige begroting dat naar cultuur gaat) in vergelijking met andere Europese landen die het voorbeeld geven (Nederland, Noorwegen, Finland, Denemarken), met eventueel interessante sprekers uit die landen (Jenni Haukio, schrijver en vrouw van de Finse president)
 - Eventueel een update van het charter

We willen de GAU/enkele uitgevers ook uitnodigen op het Forumoverleg, ondanks hun mededeling niet meer te willen deelnemen aan het BoekenOverleg. We wachten nog af wie we precies moeten uitnodigen.

7 VARIA

7.1 WERKING OLO

Vanaf 2022 zal OLO werken met co-voorzitters. Op die manier is er iemand twee jaar voorzitter en loopt er iemand twee jaar mee. Die wordt dan op zijn beurt voorzitter, opnieuw ondersteund door iemand die twee jaar meeloopt. Zo blijven er elke twee jaar verkiezingen, maar is er ook betere opvolging en minder verloop.